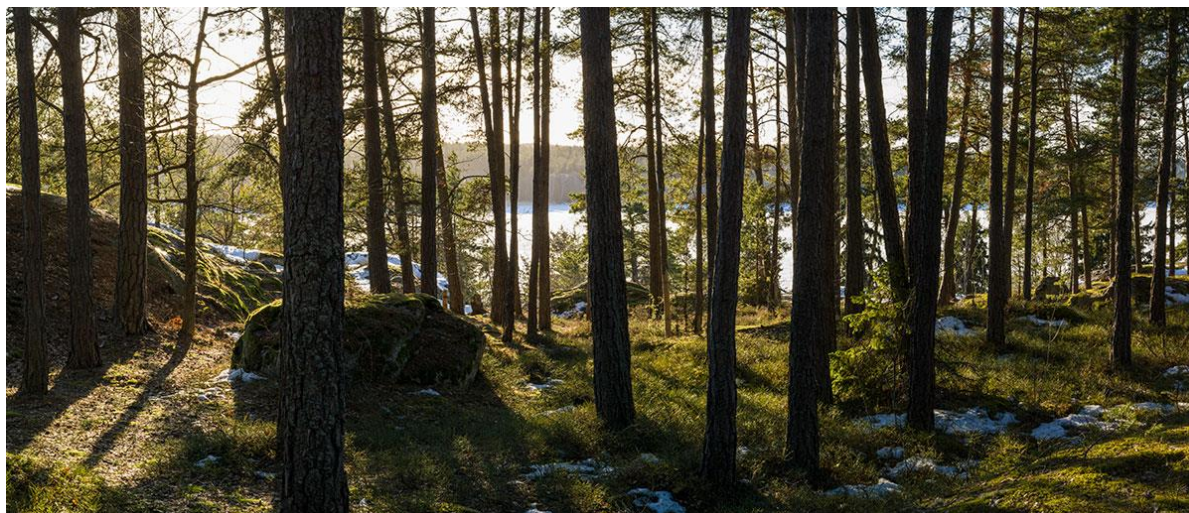

INaturum

- rullgardiner med naturmotiv för hälso- och sjukvården

Ett lite bättre hela tiden-projekt

Rapport maj 2014

Helle Noorlind Brage
Enheten för Hälsoanalys, CHV
Landstinget i Östergötland

Innehåll

Sammanfattning	2
Lite bättre hela tiden.....	3
Bakgrund	3
Hälsofrämjande vårdmiljö.....	3
Naturens betydelse för hälsa.....	5
Rullgardin INaturum	6
Mål	6
Genomförande.....	6
Resultat.....	8
Diskussion	10
Bilaga 1	12

Sammanfattning

Som patient befinner man sig ofta i en ovan och ibland skrämmande miljö som man inte valt själv. Man kan känna sig utsatt och i underläge och vet inte vad som ska ske med en. I sådana situationer är det av största vikt att hälso- och sjukvården, förutom den medicinska omvårdnaden, också kan bidra med en så bra och hälsofrämjande vårdmiljö som möjligt. Inom forskningen pratar man om de positiva effekterna av attraktivitet, positiv distraktion och stressreducering. Inte bara för hälsa och välbefinnande utan också för patienters uppfattning av vården och dess kvalitet.

Senare tids forskning har visat på naturens positiva betydelse för hälsa och välbefinnande. Tre minuters exponering för naturbilder har visat sig kunna sänka puls och blodtryck och öka välbefinnandet. Att titta på naturbilder kan även bidra till sänkta smärtnivåer och mindre behov av läkemedel vid kirurgiska ingrepp. Likaså har forskningen visat på kortare vårdtid och bättre rehabilitering vid utsikt mot träd, i stället för mot en tegelvägg.

Detta lite bättre hela tiden-arbete har bedrivits vid thoraxintensiven, THIVA, vid Universitetssjukhuset i Linköping under vinterhalvåret 2013/2014. I en sal för två patienter har det sedan tidigare funnits rullgardiner runt sängarna för att ge patienterna möjlighet till avskärmning och en liten privat sfär. Gardinerna är gråvita och saknar motiv. Vi har ersatt dessa med rullgardiner med naturmotiv som tagits fram utifrån forskning om vad naturen betyder för oss människor. Synpunkter på förändringen och på vårdmiljön har fångats via enkäter. Patienter, närstående och personal har fått besvara frågor före och efter interventionen. Två patienter, två närstående och 13 medarbetare besvarade enkäterna vid base-linemätningen. Antalet respondenter vid interventionen var fem patienter, två närstående samt 10 medarbetare. Resultaten visar på ett positivt bemötande av motivgardinerna. Inte i något fall har någon upplevt att INaturum-gardinerna skulle försämra miljön.

Även generellt sett små och till synes obetydliga förbättringar kan vara av stort värde för patienter och andra som vistas inom landstingets lokaler. Det finns många skärmar av olika slag som används som avdelare idag. Dessa är oftast helt motivlösa och enfärgat grå men skulle gå att förse med naturmotiv och på så sätt bidra till en bättre och mer hälsofrämjande vårdmiljö. Det finns stora möjligheter att utveckla detta lite bättre-arbete till att bli ett forskningsprojekt.

Lite bättre hela tiden

Landstinget i Östergötlands, LiÖ:s, Lite bättre hela tiden-arbete beskrivs som en ”satsning för att stimulera verksamheter att få igång ett lärande kring systematiskt förbättringsarbete och vana att arbeta med ständiga förbättringar”. Alla verksamheter inom LiÖ som har patientkontakt kan söka medel för förbättringsarbeten. Projektet INaturum sökte medel hösten år 2013 och beviljades 20 000 kr.

Bakgrund

Som patient befinner man sig ofta i en ovan och ibland skrämmande miljö som man inte valt själv. Man kan känna sig utsatt och i underläge och vet inte vad som ska ske med en. Kanske är man orolig för ett kirurgiskt ingrepp, kanske väntar man på provsvar för en eventuell allvarlig åkomma eller på någon behandling. Andra ligger svårt sjuka på intensivvårdsavdelningar och delar rum med flera okända personer, omgivna av avancerad teknisk apparatur. I sådana situationer är det av största vikt att hälso- och sjukvården, förutom den medicinska omvårdnaden, också kan bidra med en så bra och hälsofrämjande vårdmiljö som möjligt. Inom forskningen pratar man om de positiva effekterna av positiv distraktion, attraktivitet och stressreducering. Inte bara för hälsa och välbefinnande utan också för patienters uppfattning av vården och dess kvalitet.

Hälsofrämjande vårdmiljö

Det hälsofrämjande perspektivet lyfts, i vid bemärkelse, allt oftare fram som ett viktigt förhållningssätt i närmandet av patienten. Inte minst i diskussionerna inom arbetet med en personcentrerad vård. Enligt Socialstyrelsens termbank definieras begreppet hälsofrämjande åtgärd som en ”åtgärd för att stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande”.¹ I Folkhälsovetenskapligt lexikon beskrivs hälsofrämjande som ”att stärka kroppens motståndskraft mot angrepp på hälsan” men också som att ”förbättra hälsan, där hälsa ses som individens subjektiva upplevelse och något annat än sjukdom”.²

Landstinget i Östergötland skriver i styr- och andra landstingsövergripande dokument (bl a i Bra vård och bättre hälsa, strategisk 3-årsplan 2014-2016³) att LiÖ ska arbeta med kvalitet och med patienten i centrum. Man vill ha en hälso- och sjukvård i toppklass och patienter ska ges bästa möjliga förutsättningar för en god hälsa. Här beskrivs också att landstinget ska arbeta med en hälsofrämjande miljö. LiÖ är sedan år 2005 medlem i den svenska delen av WHO-nätverket Hälsofrämjande sjukvård.⁴ Nätverkets vision är ”En hälsofrämjande hälso- och sjukvård för alla” med verksamhetsidé ”att driva utvecklingen av en hälsofrämjande hälso- och sjukvård med fokus på god vård och jämlik hälsa för patienter, medarbetare och befolkning”.⁵ Genom medlemskapet har LiÖ förbundit sig att arbeta för att utveckla organisationen mot en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

¹ Socialstyrelsen. Termbank från: <http://app.socialstyrelsen.se/termbank/> (citerad april 2013)

² Janlert U. Folkhälsovetenskapligt lexikon. Natur och kultur 2000. ISBN 91-27-07171-5.

³ Från: <http://lisa.lio.se/pages/21414/Beslutad%20ST%c3%85B%202014-16%20LF%20130618.pdf> (citerad maj 2014).

⁴ Från: <http://lisa.lio.se/Startsida/Verksamheter/Halso--och-vardutvecklingscentrum/Enheten-for-halsoanalys/Halsoframjande/> (citerad maj 2014).

⁵ Från: <http://www.hfsnatverket.se/sv/om-oss/> (citerad maj 2014).

I boken Hälsöfrämjande möten beskrivs psykosociala faktorer som påverkar hälsa och sjukdom och som är betydelsefulla för det hälsofrämjande mötet.⁶ Flera av faktorerna har även betydelse för patienten i den hälsofrämjande vårdmiljön. Det handlar om kravkontrollmodeller, stress och psykobiologiska reaktioner, skyddande resurser samt copingmekanismer. Empowerment är ett begrepp som diskuteras i boken och som handlar om att ha egen kontroll. Att stödja patienten för att få bättre kontroll över sin situation, är ett viktigt förhållningssätt och en viktig strategi för det hälsofrämjande arbetet. Aron Antonowskys KASAM-begrepp (Sense of coherence, SOC) grundar sig på tre begrepp; begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. Begriplighet inbegriper människans förmåga att förstå och hantera yttre påverkan. Med hanterbarhet menar han sociala resurser, som att ha personer att lita på för att kunna möta händelser i vardagen. Meningsfullhet beskriver han som en förståelse inför livet och vad som är betydelsefullt. Har man en hög känsla av sammanhang har man större resurser att möta motgångar i livet och även större resurser att möta ohälsa.⁷

Det finns ingen vedertagen definition av själva begreppet hälsofrämjande vårdmiljö (som vi kunnat hitta). Begreppet beskrivs mer i termer av vad hälsofrämjande i sig står för, som beskrivits ovan, kopplat till vårdmiljö.

Professor Ingegerd Bergbom skriver i boken Vårdmiljöns betydelse att ”Vård och vårdande innebär dessutom att uppmuntra patienterna genom att skapa en miljö som är läkande och stimulerande i sin design, med utsmyckningar och arkitektur...”. Vidare att ”En vårdande miljö är då en miljö som ger patienten skydd och där patienten får kraft att återhämta sig och återvinna sin hälsa och sitt välbefinnande”.⁸

Senare tids forskning visar också på vårdmiljöns stora betydelse för hälsa, välbefinnande och tillfrisknande för patienter, närstående samt för medarbetare inom vården. Här lyfter man fram den fysiska miljön, hur det ser ut runt omkring och det som kan mätas. Då handlar det t ex om färger, ljus, ljud och vårdhygieniska aspekter med enkelrum. Men man betonar också den subjektiva upplevelsen av miljön. Hur känns det för mig att som patient vistas i den här miljön, vilka intryck får jag och hur kan de påverka min hälsa och mitt välbefinnande, t ex i fråga om positiv distraktion och sänkta stressnivåer.⁹ Detta kan vara svårare att mäta men är för den skull av lika stor betydelse som den fysiska, mer objektiva, miljön.

Positiv distraktion (i den här bemärkelsen) pekar på särskilda stimuli som bidrar till ökat välbefinnande och som också kan verka smärtlindrande. Det kan bestå av musik, natur, djur, konst etc och beskrivs som ”en uppmärksamhet på aspekter i den miljö som ligger utanför en själv”.^{10 11} Ulrich menar att några av de positiva distraktionerna som är mest effektiva, är sådana som betytt mycket genom evolutionen, som naturelement. Kvinnliga hjärtinfarktpatienter som vistades i intensivvård och vars rum var exponerade för starkt

⁶ Hälsöfrämjande möten. Hertting och Kristenson (ed). Studentlitteratur 2012. ISBN 978-91-44-07045-2.

⁷ Antonovsky A. Hälsans mysterium. Natur och Kultur, Stockholm 1992. ISBN 91-27-02193-9.

⁸ Vårdmiljöns betydelse. Helle Wijk (ed). Bergbom I. Vårdande vårdmiljöer. Studentlitteratur AB Lund, 2014. ISBN 978-91-44-07811-3, sid 20 (citerad maj 2014).

⁹ Wijk H. Miljöer till stöd för hälsan. Socialmedicinsk tidskrift 3/2010, sid 167-174.

¹⁰ Brewer BW, Karoly P. Effects of attentional focusing on pain perception. Motivation and Emotion, 13(3), 193-203.

¹¹ Evidensbas för vårdens arkitektur 1.0. Forskning som stöd för utformning av den fysiska vårdmiljön. R Ulrich (ed). Centrum för vårdens arkitektur, Chalmers tekniska högskola. Publikation 1/2012.

solljus, hade t ex kortare vårdtid, 2.3 mot 3.3 dygn, än patienter vars rum vätte mot norr. Dödligheten var också högre i de ljusfattiga rummen.¹²

Forskning har visat att vårdmiljön också har betydelse för patienters uppfattning om vårdkvalitet. Vårdmiljön påverkar patienters uppfattning av hur nöjd man är med sina besök i hälso- och sjukvården. Patienter som vistats i tilltalande och attraktivt utformade vårdrum upplevde sin vistelse bättre och var mer nöjd med personalen, än patienter som vistats i traditionellt utformade vårdrum.¹³

Naturens betydelse för hälsa

Naturen har stor betydelse för hälsa och välbefinnande. Forskning har visat att tre minuters exponering för naturbilder kan sänka puls och blodtryck och öka välbefinnandet.¹⁴ Att titta på naturbilder bidrar till sänkta smärtnivåer och minskat behov av läkemedel vid kirurgiska ingrepp, liksom till bättre återhämtning och kortare vårdtid efter operationer. En ofta relaterad studie gjordes av Roger Ulrich år 1984. Han såg att patienter som opererats för gallbesvär och som hade utsikt mot en trädunge från vårdrummet, hade kortare vårdtid (ca 0,7 dygn), lägre läkemedelsförbrukning samt i viss mån även färre komplikationer, än patienter som vårdades i rum med utsikt mot en tegelvägg.¹⁵

Det är framför allt två teorigrunder som lyfts fram. Båda relaterar till stress, återhämtning och naturens psykologiska värden för människan; naturen som restorativ miljö samt teorin om biofili – den biologiska samexistensen med naturen och dess betydelse för människans utveckling.

Kaplan och Kaplan bygger sina resonemang på en teori om uppmärksamhet som kan delas in i direkt och spontan. Enligt teorin Attention restoration theory, ART, kräver den direkta uppmärksamheten att vi ständigt är fokuserade och alerta för att kunna sortera och svara på olika stimuli i det vardagliga livet. Det kan handla om kommunikation mellan medmänniskor, att vara uppmärksam på trafik eller att lösa besvärliga problem. Den här typen av uppmärksamhet är mycket energikrävande och måste kunna stängas av för återhämtning, annars finns risk för ”over load” i systemet. Detta kan ske genom den så kallade spontana uppmärksamheten som beskrivs som en automatisk mekanism och som uppstår i fascination över något. Här kan, enligt Kaplan och Kaplan, naturen vara ett sådant stimuli. Människor har ett naturligt band med naturen och en slags inbyggd fascination för sådant som sker i naturen.¹⁶ Ulrich å sin sida, menar i teorin Affective aesthetic theory, AAT, att naturen ger oss välmående och stressreduktion.¹⁷ Teorin bygger på vårt evolutionistiska samspel med naturen där vi som art haft fördelar av naturen i vår utveckling för mat, skydd etc. Wilson menar i sin Biophili-teori att människan, som en del av naturen, har en inneboende förkärlek för allt levande och att naturen ger oss positiva känslor som kan bidra till god hälsa.¹⁸

¹² Beauchemin K, Hays P. Dying in the dark: sunshine, gender and outcomes in myocardial infarction. Journal of the royal society of medicine. Vol 91, July 1998, 352-354.

¹³ Swan JE, Richardson LD, Hutton JD. Do appealing hospital rooms increase patient evaluations of physicians, nurses and hospital service? Health care management review. Vol 28 (3), 254-264.

¹⁴ Ulrich R. Visual landscapes and psychological well-being. Landscape research, vol 4, issue 1, 1978 (från: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01426397908705892#.Uz57y51vncs> (april 2014)).

¹⁵ Ulrich R. View through a window may influence recovery from surgery. Science 224:420-421, 1984.

¹⁶ Kaplan & Kaplan. The experience of nature. Cambridge, MA: Cambridge University press 1989.

¹⁷ Ulrich R. Aesthetic and affective responses to natural environment. Human behavior and Environment. Advances in theory and Research 6, 85-125.

¹⁸ Wilson EO. Biophilia. Cambridge, MA, Harvard university Press, 1984.

Rullgardin INaturum

Inom hälso- och sjukvården används skärmar och rullgardiner som avdelare på olika sätt; i flerbäddsrum på vårdssalar, i väntrum, mellan sängar på intensivvårdsavdelningar, på pre- och postoperativa avdelningar etc. I dag är dessa skärmar och gardiner inte försedda med motiv, utan är oftast enfärgade utan något att fästa blicken på. De ger ett kallt, sterilt och opersonligt intryck och bidrar inte till en hälsofrämjande vårdmiljö.

Motiven till INaturum rullgardiner har tagits fram utifrån vad forskning säger om naturens positiva betydelser för oss människor.

Mål

Målet med projektet har varit att skapa en mer hälsofrämjande vårdmiljö genom att stärka möjligheterna till positiv distraktion och attraktivitet. Kan en enkel förändring i och av den befintliga miljön, bidra med positiva effekter även för svårt sjuka patienter?

Genomförande

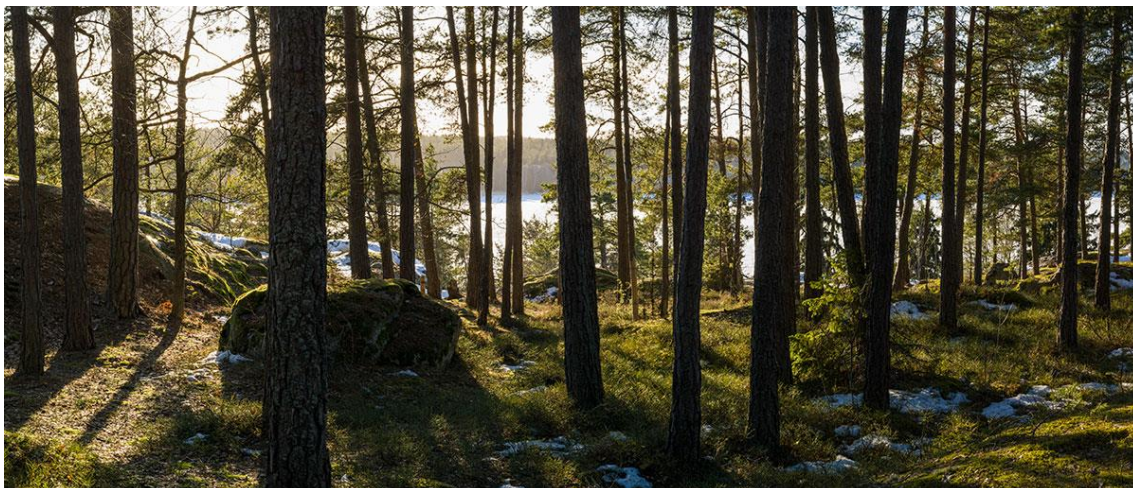
Arbetet har skett i samverkan med Thoraxintensiven och Med dr Carina Hjelm vid Universitetssjukhuset i Linköping. Det förankrades via centrumchefen, Stefan Franzén, samt ledningsgruppen vid THIVA, där vårdenhetschef Kristina Olsson varit kontaktperson. Arbetet genomfördes under vintern 2013/2014.

Rullgardinerna inköptes via det företag som LiÖ redan upphandlat. Rätten att använda fotografier inköptes av firma Nature All Over. Naturmotiven på rullgardinerna skulle i möjligaste mån efterlikna det som forskningen förespråkar i form av igenkänningsfaktor, t ex typisk svensk natur, överensstämmande med årstid etc. Tryckningen av motiven på gardinerna gjordes av ett av LiÖ sedan tidigare upphandlat tryckeri.

Figur 1. Interiör före interventionen.

Det är två sängplatser på salen där projektet genomfördes. En gråvit rullgardin fanns sedan tidigare mellan sängarna, och en i fotändan av varje säng, se figur 1. Gardinen mellan sängarna byttes vid interventionen ut till en dubbeltryckt motivgardin, så att båda patienterna såg samma motiv från var sin sida, se figur 2.

Figur 2. Motiv på rullgardinen mellan sängarna, dubbeltryckt. Foto: Nature All Over.

Rullgardinerna vid fotänden byttes till en enkeltryckt gardin, (motiv i figur 3).

Figur 3. Motiv på rullgardinerna vid fotänden av sängarna, enkeltryckt. Foto: Nature All Over.

I figur 4 ses rullgardinerna vid interventionen från patientens perspektiv.

Figur 4. Interiör vid interventionen. Foto: Nature All Over.

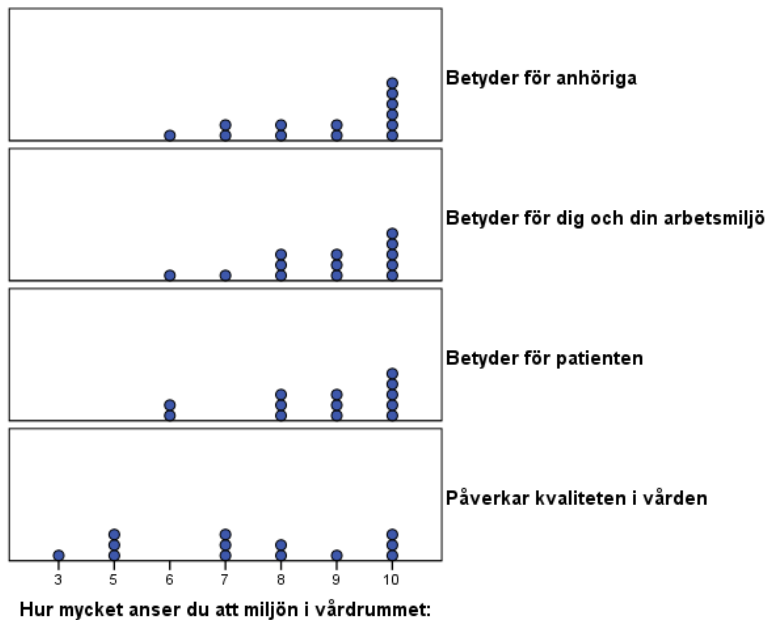
I det här lite bättre-arbetet har det inte varit möjligt att använda traditionell forskningsmetodik, vilket heller inte är en förutsättning för att söka medel. Vi har däremot försökt att fånga åsikter och uttryck för om, och i så fall vad, vårdmiljön och rullgardinerna med naturmotiv, har för betydelse för patienter, närstående och medarbetare. Utvärderingen gjordes via enkäter där vi eftersträvat korta och få frågor för att inte belasta respondenterna. Patienterna som vistas på THIVA kan vara mycket svårt sjuka. Deras synpunkter fångades och dokumenterades av medarbetarna. Enkäterna trycktes i olika färger för respektive målgrupp, en information om projektet samt referenser om hälsofrämjande vårdmiljö och naturens betydelse för hälsan, lades i rummet. En låda för ifyllda enkäter ställdes vid den skrivpulpet som finns där. Frågeformulären finns i sin helhet i bilaga 1.

Baseline-mätningen pågick i 4 veckor under december månad 2013, och efter mätperioden samlades enkäterna in. Det var tänkt att interventionsperioden skulle vara lika lång som baseline-perioden men av olika skäl blev den drygt 2 veckor kortare. Bytet av gardinerna var tänkt att genomföras i månadsskiftete december/januari. Problem med uppsättningen av de nya gardinerna gjorde dock att dessa inte kom upp förrän i början av februari 2014. Vår uppfattning är att de landstingsinterna processerna med beställning och åtgärder inte är optimala. Det har inte varit möjligt att närmare undersöka vad som skulle kunna förbättras, utan kan bara konstatera att processen inte är optimal. Under de första dagarna i januari fanns det inga patienter inlagda på salen. Lite-bättre-arbetet skulle redovisas i månadsskiftet februari/mars och därmed fick interventionsperioden förkortas.

Resultat

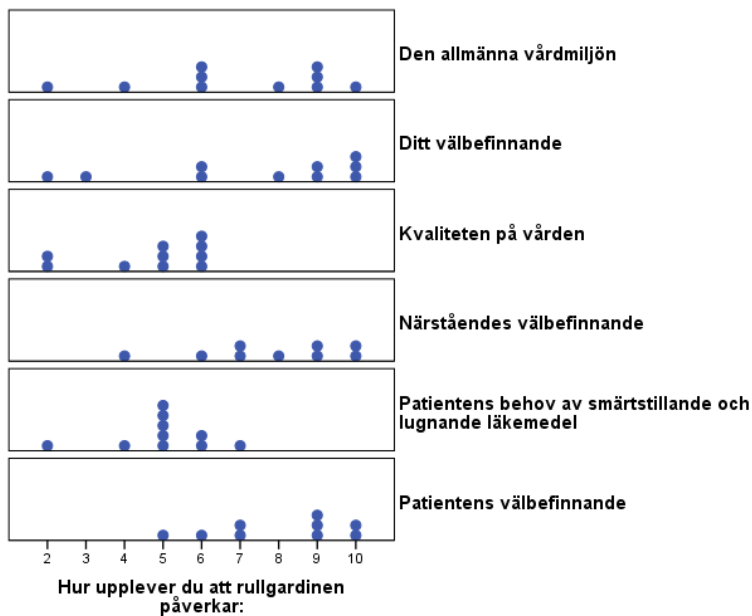
Eftersom det är få och olika personer som svarat vid base-line och intervention, går det inte att direkt jämföra miljön före och efter interventionen eller redovisa exakta statistiska beräkningar. Två patienter, två närstående och 13 medarbetare besvarade enkäterna vid baselinemätningen. Antalet respondenter vid interventionen var fem patienter, två närstående samt 10 medarbetare. Totalt svarade 34 personer på enkäterna. Ett par av frågorna hade något internt bortfall.

Figurerna nedan visar medarbetarnas svar på betydelsen av miljön respektive motivgardinerna. Svaren får ses som en vägledning mer än som en statistisk sanning. De flesta medarbetarna anser att miljön är betydelsefull eller mycket betydelsefull för alla som vistats i vårdrummet. Till viss del anser medarbetarna också att miljön i allmänhet påverkar vårdkvaliteten, även om svaren här är något förskjutna nedåt i betydelse. Se figur 5.

Figur 5. Medarbetarnas syn på betydelsen av miljön i vårdrummet. 0 = inte alls, 10 = väldigt mycket.

Medarbetarnas syn på hur motivgardinen påverkar visas i figur 6. När det gäller välbefinnande och miljö svarar man att gardinen påverkar ganska mycket eller mycket men när det gäller vårdkvalitet och behov av läkemedel, anger man gardinens påverkan som något lägre.

Figur 6. Medarbetarnas syn på påverkan av rullgardinen. 0 = inte alls, 10 = väldigt mycket.

På frågan om man upplever något i rummet som bidrar till en bra miljö, svarar fem av fem patienter vid interventionen, ”rullgardinen”. ”Känner igen motivet hemifrån”, ”skönt att titta på”, ”bra effekt på hälsan” är några av patienternas kommentarer till rullgardinerna. En patient uttryckte att hen hade önskat sig en naturbild att se på och ”kände eufori” av att bli placerad i det rum där naturgardinen fanns.

De närstående uttrycker att miljön har stor betydelse för både dem själva och för patienterna. En anhörig skrev ”Fint med naturmotiv som avskärmar och inramar”.

Tre medarbetare svarar ”varken eller” på frågan om vad man anser om att ha motivgardiner på salen. Sammantaget skattar de som vistades i rummet under interventionen miljön som bättre, än dem som rörde sig i rummet under base-line. Om det beror på rullgardinerna går emellertid inte att säga med detta sätt att mäta.

Studiepopulationen är liten men vi tolkar ändå resultaten av interventionen som överlag positiva. Alla patienter, närstående och medarbetare har lagt märke till gardinerna och i stort sett alla uttrycker att de utgör ett positivt inslag i miljön. Ingen har uttryckt att INaturum rullgardiner innebär något negativt.

Diskussion

Forskning har visat på positiva hälsoeffekter av att vistas i eller att titta på naturen. Inom hälso- och sjukvården har forskning visat på bättre hälsa, ökat välbefinnande och sänkta stressnivåer bland patienter. Mindre läkemedelförbrukning, färre komplikationer efter behandling, kortare vårdtider och lägre dödlighet, har också påvisats i attraktiva vårdmiljöer, där natur har en framträdande roll. En positiv distraktion kan ge möjlighet att byta fokus från det sjuka och sjukhusmiljön till det friska och livet utanför sjukhuset. En hälsofrämjande vårdmiljö har sannolikt också en positiv inverkan på närstående/besökare och även för medarbetarnas arbetsmiljö.

Patienterna på THIVA är svårt sjuka och påverkade men har ändå goda upplevelser av att motivrullgardinerna finns där under interventionen. Flera av dem uttrycker också att de ”känner igen motivet hemifrån” och att det är ”skönt att titta på” dem. Detta är troligen inte helt med sanningen överensstämmande, eftersom bilderna är tagna utanför Östergötland, men det belyser att det kan vara viktigt att ändå känna igen miljön på motiven, för att få en positiv effekt.

En forskningsstudie från Finland visar att personer med många hälsobesvär oftare söker upp favoritplatser i naturen än personer med få hälsobesvär, med bättre välbefinnande som följd.¹⁹

Studier har visat att patienter föredrar konst som föreställer natur oavsett kulturell eller etnisk bakgrund.²⁰ Här skiljer sig preferensen av motiv från personer som är mer vana av att se på konst och konstkännare. Patienter vill oftare se föreställande konst, sådant man känner igen och natur är ett eftertraktat motiv. Abstrakt konst kan däremot framkalla obehagskänslor och

¹⁹Korpela M, Ylén M. Perceived health is associated with visiting natural favorite places in the vicinity. *Health & Place*, Volume 13, Issue 1, March 2007, Pages 138–151.

²⁰Nanda U et al. Undertaking an art survey to compare patient versus student art preferences. *Environment and behavior*. 2008, feb, 269-301.

oro hos patienter, medan konstkännare uttrycker en preferens för konst som är mer utmanande och krävande i sin tolkning.

En studie av den här typen kan bara ge indikationer på hur de tillfrågade personerna uppfattar miljön och deras syn på att ha rullgardiner med motiv, i stället för gardiner utan motiv. För att göra hypotesprövning och använda statistiska metoder för att studera samband, krävs en forskningsdesign och en större studiepopulation. Projekt som erhåller medel från Lite bättre hela tiden förutsätts inte per automatik genomföra rena forskningsprojekt. Precis som namnet anger, handlar det om att stimulera till förbättringsarbete med ett ”värdeskapande för patienten”. Men genom att göra medel tillgängliga för medarbetare inom landstinget på det här viset, finns en reell möjlighet att testa nya idéer även på en relativt enkel nivå. Alla förbättringar behöver inte vara stora och omvälvande, vilket, enligt vår mening, ofta glöms bort i sammanhanget. Även generellt sett små och till synes obetydliga förbättringar kan vara av stort värde för patienter och andra som vistas inom landstingets lokaler. Att kunna börja arbeta i mindre projekt kan också ge incitament till större arbeten och kanske även till forskningsprojekt.

INaturum rullgardin kan vara en snabb och billig lösning där vårdmiljöer behöver förändras. En rullgardin av den här typen kostar ca 3 000 kr att färdigställa och får därför anses som en billig åtgärd för att förbättra vårdmiljön. Det finns många skärmar av olika slag som används för avdelare inom hälso- och sjukvården. Dessa är idag oftast helt motivlösa och enfärgat grå men skulle också gå att förse med naturmotiv och på så sätt bidra till en bättre och mer hälsofrämjande vårdmiljö.

Bilaga 1

Base-line-enkäter:

Frågor till Patienter.

Var vänlig läs upp frågorna för patienten och ringa in hans eller hennes svarsalternativ. Fyll endast i en enkät per patient.

1. Om du tittar dig lite omkring, hur upplever du miljön runt dig, just nu? Ange vilket alternativ som känns mest rätt på en skala från 0-10, där 0 = väldigt dålig miljö och 10 = väldigt bra miljö.

0	1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10		

2. Kan du ge exempel på något som du tycker bidrar till en bra eller dålig miljö här, just nu?

Om patienten orkar svara på ytterligare en fråga:

3. Kan du med några ord beskriva vad som skulle kunna förbättra miljön för dig, här?

TACK för dina svar!

Blanketten läggs i den gröna lådan.

Frågor till Anhöriga,

Var vänlig och ringa in dina svarsalternativ. Fyll endast i enkäten en gång. (Använd gärna baksidan för övriga kommentarer angående vårdmiljön i rummet.)

1. Om du tittar dig omkring, hur upplever du miljön just nu i rummet där din närstående vårdas? Ringa in det alternativ som känns mest rätt på skalan 0-10, där 0 = väldigt dålig miljö och 10 = väldigt bra miljö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Tycker du att miljön påverkar dig som anhörig, på något sätt?

Ja Nej

Beskriv gärna med några ord, varför du tycker så:

3. Hur viktig tror du att miljön är för din anhöriga som vårdas på Thiva? Ringa in det alternativ som känns mest rätt på skalan 0-10, där 0 = helt oviktig och 10 = väldigt viktig.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

TACK för dina svar! Lägg blanketten i den gröna lådan.

Frågor till Vårdpersonal,

Var vänlig och ringa in dina svarsalternativ. Fyll endast i enkäten en gång. (Använd gärna baksidan för övriga kommentarer angående vårdmiljön i rummet.)

1. Om du tittar dig omkring, hur upplever du miljön just nu i det här rummet där du vårdar din patient/dina patienter? Ringa in det alternativ som känns mest rätt på skalan (NRS, Numeric Rating Scale), där 0 = väldigt dålig miljö och 10 = väldigt bra miljö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Hur mycket anser du att miljön i vådrummet:
(0 = inte alls och 10 = väldigt mycket)

Betyder för dig och din arbetsmiljö1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Betyder för patienten 1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Betyder för anhöriga 1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Påverkar kvaliteten av vården	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. Upplever du att patienten reagerar på miljön runt omkring sig?

Ja Nej

Kan du med några ord beskriva hur:

4. Jag är: undersköterska/sjuksköterska/läkare/sjukgymnast/annan vårdpersonal
(ringa in eller stryk under).

TACK för dina svar! Lägg blanketten i den gröna lådan.

Enkäter vid intervention:

Frågor till Patienten,

Var vänlig läs upp frågorna för patienten och ringa in hans eller hennes svarsalternativ. Fyll endast i en enkät per patient.

1. Om du tittar dig lite omkring, hur upplever du miljön runt dig, just nu? Ange vilket alternativ som känns mest rätt på en skala från 0-10, där 0 = väldigt dålig miljö och 10 = väldigt bra miljö.)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Kan du ge exempel på något som du tycker bidrar till en bra eller dålig miljö här, just nu?

3. Har du lagt märke till rullgardinerna med naturmotiv?

Ja Nej

Om patienten svarat ”ja” på fråga 3 ovan, och orkar svara på ytterligare frågor, ställ då dessa:

4. Kan du med några ord beskriva hur rullgardinerna med naturmotiv påverkar dig?

5. Upplever du att rullgardinerna med naturmotiv påverkar din känsla av välbefinnande? Ange vilket alternativ som känns mest rätt på skalan 0-10, där 0 = påverkar inte alls och 10 = påverkar väldigt mycket.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

TACK för dina svar!

Blanketten läggs i den gröna lådan.

Frågor till Anhöriga,

Var vänlig och ringa in dina svarsalternativ. Fyll endast i enkäten en gång. (Använd gärna baksidan för övriga kommentarer angående vårdmiljön i rummet.)

1. Om du tittar dig omkring, hur upplever du miljön just nu i rummet där din närstående vårdas? Ringa in det alternativ som känns mest rätt på skalan 0-10, där 0 = väldigt dålig miljö och 10 = väldigt bra miljö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Tycker du att miljön påverkar dig som anhörig, på något sätt?

Ja Nej

Beskriv gärna med några ord, varför du tycker så:

3. Har du lagt märke till rullgardinerna med naturmotiv?

Ja Nej

4. Vad tycker du om att ha rullgardiner med naturmotiv här?

Bra Dåligt Varken bra eller dåligt

5. Hur upplever/tycker/tror du att rullgardinerna med naturmotiv påverkar:
(0 = påverkar inte alls och 10 = påverkar väldigt mycket)

a. Den allmänna miljön i rummet	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b. Ditt eget välbefinnande	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
c. Din anhöriges välbefinnande	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

TACK för dina svar! Lägg blanketten i den gröna lådan.

Frågor till vårdpersonal,

Var vänlig och ringa in dina svarsalternativ. Fyll i en enkät per patient du vårdar. (Använd gärna baksidan för övriga kommentarer angående vårdmiljön i rummet.)

1. Om du tittar dig runt omkring, hur upplever du miljön just nu i det här rummet där du vårdar din patient? Ringa in det alternativ som känns mest rätt på skalan (NRS, Numeric Rating Scale), där 0 = väldigt dålig miljö och 10 = väldigt bra miljö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Vad tycker du om att ha rullgardiner med naturmotiv här?

Bra

Dåligt

Varken/eller

3. Hur upplever du att rullgardinerna med naturmotiv påverkar:
(0 = påverkar inte alls och 10 = påverkar väldigt mycket)

- a. Den allmänna vårdmiljön

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- b. Kvaliteten på vården

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- c. Ditt eget välbefinnande

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- d. Anhörigas välbefinnande

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- e. Patientens välbefinnande

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- f. Patientens behov av lugnande eller smärtstillande läkemedel

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6. Kan du uppskatta hur lång tid som rullgardinerna har varit nerdragna på ditt arbetspass idag?

_____ timmar _____ minuter

7. Jag är: undersköterska/sjuksköterska/läkare/sjukgymnast/annan vårdpersonal
(ringa in eller stryk under rätt alternativ).

TACK för dina svar! Lägg blanketten i den gröna lådan.